

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-н Кирил Захариев Костов, ЮЗУ „Неофит Рилски“

за присъждане на образователната и научна степен

„ДОКТОР“

Област на висше образование **1. Педагогически науки**

Професионално направление **1.3. Педагогика на обучението по:**

Докт. програма: **„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка“.**

АВТОР: МАРКУС АЛОЙС ЗЕНФТ,

докторант на самостоятелна подготовка към катедра

„Теория и методика на физическото възпитание и спорт“ на Биологически факултет

**ТЕМА: СПОРТНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ ЗА
ОПТИМИЗИРАНЕ ОБУЧЕНИЕТО ПО WINGTSUN**

Научен ръководител: проф. д. п. н. Веселин Желязков Маргаритов

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД -21-711 / 22.03.2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: *Тема: „Спортно-педагогически и психологически аспекти за оптимизиране обучението по WingTsun“* за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в посочените по-горе област на висше образование, професионално направление и докторантска програма.

Автор на дисертационния труд е докторант на самостоятелна подготовка към катедрата по „Теория и методика на физическото възпитание“ към ПУ. Представеният от него комплект онлайн материали, както и на хартиен носител, е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

1. *молба по образец до ректора за откриване на процедура;*
2. *автобиография по европейски формат;*
3. *протокол от предварителното обсъждане в катедрата;*
4. *автореферат;*
5. *декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;*
6. *справка за съответствие с минималните национални изисквания;*
7. *списък на публикациите;*
8. *дисертационен труд;*
9. *копия на публикациите по темата на дисертационния труд;*
10. *документ за внесена такса, съгласно Тарифата.*
11. *комплект документи на хартиен носител от т. до т. 10 — 3 броя;*
12. *комплект документи от т. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 (евентуално посочване на други документи от т. 5 и 9 на електронен носител)*

2. Кратки биографични данни за докторанта

Маркус Алойс Зенфт е роден на 18.11. 1967 в Дилинген ан дер Донау, Германия, където завършва и основното си образование. Висшето си образование завършва в Университет Люнебург и се дипломира като Магистър по изкуствата в специалност „Приложна културология през 1997 г.

В периода 2004-2009 година следва в Пловдивски университет, специалност „Спортна педагогика и се дипломира в образователна степен „Магистър“

В периода 2014-2019 година повишава своята базова образователна и професионална квалификация в редица допълнителни курсове по специалността "Активизиращи хипносистемни концепции за коучинг, личностно развитие, екипно и организационно развитие", "(д-р опн. Гюнтер Шмит), също така и по „Системна терапия и консултиране (д-р Бернд Шумахер), както и по „Системна терапия на двойки“ при д-р Арнолд Ретцер.

Маркус Алойс Зенфт е дългогодишен деятел в областта на бойните спортове и по специално в спорта Винг Тчун. Очевидно е, че той посвещава своите усилия и интереси именно в тази посока, като в стремежа си за развитие, разработва и настоящата дисертация. Резултатите от неговите усилия, както и стремежът му постоянно да повишава своята квалификация са реализирани с участия в редица конференции и симпозиуми в периода 2014- 2018 година. По-значимите от тях са: "Изтощение – професионално прегаряне - депресия. Хипнотерапевтични пътища към здравословен баланс“ /2016/, „Пристрастеност, копнеж и визия" /2014/, "Никога не ходиш сам - себепознание, терапия и консултация с вътрешните дялове на личността" /2018/, "Травма - конфликти - култури, хипнотерапия и какво ни свързва”(2017 / и др.

3. Актуалност на тематиката

Проблемът за оптимизиране процеса на тренировка във всеки спорт, включително и в Винг Тчун , има своето значимо място, както в чисто теоретичен (научен) план, така също и най-вече, в практическата реализация на дейността. Още повече, че става въпрос за една от „...най-големите асоциации за китайския стил кунгфу Винг Тчун, с над 50 000 активно трениращи членове“. Когато е налице и факта, че е създадена магистърска програма „Спортна педагогика със специализация по Винг Тчун“ към Катедрата по физическо възпитание и спорт в ПУ, всяко изследване в тази посока е актуално и достойно за уважение. Европейската организация по Винг Тчун /EWTO/ е единствената асоциация по бойни изкуства в европейското пространство, която предлага отделна учебна програма по бойни изкуства в сътрудничество с признат държавен университет, какъвто е Пловдивския университет „Паисий Хилендарски.“

В тази връзка ще отбележа, че разработвания в дисертационния труд на Маркус Зенфт проблем за тема: „Спортно-педагогически и психологически аспекти за оптимизиране обучението по WingTsun“ има своето съвременно звучене и място като изследователска и

практико-приложна територия в многостранния тренировъчен процес, и в образователно-педагогическите аспекти на бойното изкуство Винг Тчун.

4. Познаване на проблема

Авторът познава в дълбочина изследвания от него проблем, свързан с необходимостта от създаване на стройна система за подготовка и реализация в областта на Винг Тчун. Това проличава както от задълбочения анализ на специализираната научна и методико приложна литература в областта на източните бойни изкуства и в частност на Винг Тчун, но най-вече и от дългогодишните професионални теоретични и практико-приложни занимания на докторанта в тази област /стр. 21-62 /.

Това познание авторът е успял да постигне след задълбочен анализ на философската същност на източните бойни изкуства, историята в тяхното развитие и най-вече в прецизния анализ на основните изграждащи компоненти на спорта Винг Тчун, отнасящи най-вече до психофизическата, техническата и тактическата подготовка, резултат от тренировъчните методи на Винг Тчун „...подчертаващи икономичността на движенията, едновременната отбрана и атака, както и използването на къси, мощни удари и ритници по уязвими части на тялото. Стилът придава голямо значение на усета, т.е. способността да се предвиждат и да се реагира на движенията на противника, както и на използването на тренировъчни упражнения и спаринг за развиване на практическите умения“ /стр. 6/.

От една страна това говори за добро познаване на изследваната проблематика, а от друга, дава възможност на автора да изрази своето виждане по богатата фактология и нейното творческо интерпретиране.

Особено положително впечатление прави, задълбочения исторически преглед в развитието на това източно бойно изкуство, което показва високата ерудиция на докторанта в тази посока.

Бих посочил също така, че всеки опит да се задълбочи не само методико-приложното познание, но и теоретическата обосновка на провеждания тренировъчен и състезателен процес заслужава одобрение и поощрение. Това е и отправната точка от която трябва да се оценява и настоящия дисертационен труд, за който още в началото ще отбележа, че е едно полезно изследване, подкрепено с реализирането на формиращ педагогически експеримент.

5. Методика на изследването

Избраната от докторант Маркус Алойс Зенфт комплексна методика на изследване, сполучливо подобрения математико-статистически инструментариум за обработка и количествен анализ на експериментално получените данни, както и цялостната логика и последователност на проведената експериментална работа извършена от него, позволяват на докторанта не само да констатира сегашното състояние на изследвания от него проблем, но и да изгради логично построена методика за подобряване на психофизическата и техническата подготовка на занимаващите се Винг Тчун, и да я проследи в реалната

практика, също така и да получи отговор на задачите, които си е поставил в дисертационния труд. Всичко това, а и получените и анализирани по нататък в дисертацията данни, ми дават основание да направя заключението, че използваната от автора методика на изследване позволява да се постигне поставената цел и да се реализират конкретните задачи на изследването.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Обемът на дисертационния труд е 176 страници, структурирани в увод, 3 глави, съдържащи текст, 32 таблици и 48 фигури. Прикрепени към дисертационния труд са и 24 страници приложения, където в детайли се посочени доста разнообразен избор на упражнения и специфичните тестове с психически и физически статус и детайли в тяхното провеждане

Библиографията се състои от 151 литературни източника, изцяло на латиница . Списъкът на авторските публикации включва 3 заглавия.

В глава първа (63 стр.) се разглежда и анализира съществуващата предимно тясноспециализирана чуждостранна литература, както и някои индиректно отнасящи се към изследваната проблематика, източници, засягащи в дълбочина направеното изследване. Направения анализ на историческите аспекти в произхода и развитието на източните бойни изкуства, както и на същността и ролята на психофизическата подготовка и двигателната координация в комплексния тренировъчен процес в спорта Винг Тчун оценявам като дисертабилна тема, притежаваща всички характеристики на едно широкомащабно, но и тясно насочено дисертационното изследване. Оценявам като сполучлива и аргументирана мотивация за разработването на тази тема с цел изследване и усъвършенстване на някои спортнопедагогически подходи и психологически методи в обучението по Винг Тчун чрез целенасочена ментална подготовка, като основна съдържателна и резултативна характеристика на Хайделбергския компетентностен тренинг / ХКТ/. Както отбелязва и самия автор: „Основно място в настоящия дисертационен труд се отделя на Хайделбергския компетентностен тренинг (ХКТ), необходим за подобряването на психофизическата и двигателнокоординационната способност на изследваните лица, практикуващи Винг Тчун“/стр.69/

Доста сполучливо, според мен, са разгледани именно идеята и характеристиките на ХКТ насочени основно към „ изграждане, респ. укрепване на менталните механизми за контрол“ на спортиста в тризоновата характеристика на преживяванията, с цел достигане „зоната на оптималната дееспособност“. Именно това е задачата на тази ментална тренировка да помогне на спортиста да достигне тази зона на оптимална дееспособност. Това го прави чувствителен и той може да усети кога напуска тази зона. Менталната тренировка е набор от стратегии, за да се върне спортиста в зоната си на оптимална дееспособност.

Във втората глава (10 стр.), в своята логична последователност, са представени методологическите характеристики на изследването и неговите организационно-времеви

параметри. За написаното в тази глава ще посочим, че тя е съобразена с изискванията за подобен род научни разработки, където се описва последователността на извършената изследователска работа във времеви и организационен порядък. В структурно отношение е спазена логиката на изложението, като се посочват целта и задачите на изследването, както и изследователските методи /педагогически и функционални тестове, анкети, математико-статистически методи/ с които е събрана и обработена първичната емпирична информация. Авторът се е справил сравнително добре с изясняването и формулирането на тези задължителни методологически параметри на всяко едно научно изследване. Според мен, налице са някои малки неточности при определянето на обекта, субекта и контингента на изследването, което вероятно се дължи на различно тълкуване на тези понятия в немския и българския езици. Това обаче не повлиява ни най-малко на крайните резултати от изследването. Задачите, според мен, могат да бъдат намалени и преформулирани, и да се конкретизират по посока очакваните резултати, без да бъдат включени някои рутинни дейности, като посочените в 6 и 7 задача.

Като цяло изследователската методология в настоящото изследване дава възможност за обективна оценка на резултатите от използваната комплексна методика, основана на метода на Хайделбергския компетентностен тренинг (ХКТ) за психо-физическото представяне на спортистите посредством прилагането на специфични упражнения за внимание, активност, самочувствие, сила, гъвкавост, бързина и др. Това се постига посредством подробно разработен инструментариум за анализ на влиянието на метода на ХКТ върху всички аспекти от човешката същност в следните измерения: физическото представяне в контекста както на физическата готовност, така и на емоционалната и психическата готовност и устойчивост.

Също така прави добро впечатление и използвания подходящ математико-статистически анализ на получените експериментални данни.

Третата глава е в обем от 80 страници. Тя е посветена изцяло на анализа на собствените експериментални резултати. Построена е логически, изцяло върху основата на получените резултати от проведеното експерименталното тестово изследване от есента на 2019 г. до есента на 2022 г.

На основата на тези данни е направен точен количествен и качествен анализ на психическата и физическата дееспособност на изследваните лица занимаващи с това бойно изкуство. Подготовката им е базирана основно на използваните методи, техники и подходи на Хайделбергския компетентностен тренинг чрез целенасочена ментална тренировка. Създадени са модели за подготовка, посредством вариативни методи и средства за оптимизиране на тренировъчната дейност с приоритет на психофизическата и техническата подготовка. Тези резултати са представени и анализирани последователно и показват очакваните въздействия на създадения и експериментиран в практиката модел на тренировка, прилагайки на практика Хайделбергския компетентностен тренинг.

Сполучлив подход при оценката въздействието на създадения модел за подготовка на изследваните лица е използването на САН- теста, който при изследвания от такъв

характер е доста подходящ. Получените с него резултати потвърждават положителното въздействие на приложената методика за подготовка на състезателите по Винг Тчун.

Използваната в дисертацията математико-статистическа обработка дава много добра възможност за задълбочен количествен и качествен анализ на получените експериментални данни. В тази посока ще отбележа, че достатъчно богатият материал от експериментални данни, които е получил дисертантът, позволява още по-детайлен анализ, особено се отнася до резултатите от използването на корелационния анализ.

Графичното оформление и онагледяване на получените резултати са направени доста богато и компетентно и съответстват на получените и представените в таблиците, данни.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

На основата на получените резултати и на техния анализ в дисертационния труд на докторант **от Маркус Алойс Зенфт**, могат да се открият следните по-важни приноси:

1. Направен е сполучлив опит за практическо приложение на идеите и подходите в тренировъчната дейност на състезателите по Винг Тчун, базирани на Хайделбергски компетентностен тренинг, като по този начин се оптимизира психофизическата и като цяло функционалната им подготовка.

2. Апробирани са иновативни тренировъчни модели за оптимизиране на технико-тактическата подготовка в учебно-транировъчния процес по Винг Тчун, за които експериментално е потвърдено тяхната ефективност и полезност.

3. Установеният в настоящото проучване положителен ефект на ХКТ върху психофизическата дееспособност потвърждава резултатите от досегашни изследвания в тази посока, където се изтъква менталната тренировка като ефективно средство за повишаване на резултатите в различни други спортове.

4. Експериментално получените резултати са добра основа за разработването на учебни програми, които изцяло да отчитат както физическите, така и менталните резултати и възможности на бойното изкуство Винг Тчун за подобряването на психическата и физическата годност на състезателите по този спорт.

Като цяло можем да се отбележи, че с извършеното теоретико-приложно изследване са получени на нови данни и факти от приложението на Хайделбергски компетентностен тренинг, които да бъдат основа за подобряване на комплексния тренировъчен и състезателен процес в спорта Винг Тчун.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Като доказателство за значимостта и приложимостта в практика на изследвания в дисертацията проблем са и представените от автора 3 статии, които отразяват определени страни и резултати от изследването.

Независимо от факта, че цялостното структуриране и оформяне на резултатите от проведеното дисертационно изследване, както и публикуваните статии са плод на нещото

ръководство на научния ръководител, предвид факта, че дисертацията е реализирана в самостоятелна форма на обучение и без да съм бил пряк свидетел при разработването на дисертационния труд, мога убедено да заявя, *че представената дисертация и проведеното изследване е плод преди всичко на самия докторант, с неговото лично участие както при планирането, реализирането и написването на труда, така също и при анализа на получените резултати и формулирането на приносите от тях.*

9. Автореферат

Авторефератът към дисертационния труд отразява основните моменти и резултати от изследването. Като обем и структура е направен според изискванията за резюмиране на подобен род разработки в съответствие с правилника на ПУ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на **Маркус Алойс Зенфт** съдържа предимно научно-приложни резултати и приноси за обучението и подготовката на състезателите по Винг Тчун. Той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и неговия правилник, както и на правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати са съобразени и съответстват на специфичните изисквания на Факултета по педагогика, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът притежава необходимите теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Всичко изложено до тук в моята рецензия ми дава основание за положителна оценка на проведеното изследване, представено в рецензираните по-горе: дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси. Предлагам на почитаемото научно жури **ДА ПРИСЪДИ** образователната и научна степен ‘**доктор**’ на **Маркус Алойс Зенфт** в:

- област на висше образование: **1. „Педагогически науки“**
- професионално направление **1.3. „Педагогика на обучението по...“**
- докторска програма: **„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка.“**

20.04.2024 г.
Благоевград

Изготвил рецензията:
(Проф. д.п.н. Кирил Костов)